

Riedsútstel (initiatiefvoorstel)

Ynformaasjekarrûsel	:	5 februari 2015
Agindapunt	:	1
Status	:	Informierend/Vergaderstuk
Ferfolch	:	Opiniërend/Besluitvormend d.d. 12 februari 2015 (agendapunt 8)
Portefúljuhâlder	:	M. van der Veen
Indiener	:	J. Spoelstra (CDA)
Taheakke	:	Bijlage 1 - Het recht om uit te dagen Bijlage 2 - Stand van zaken Right to Challenge en Buurtrechten in het land - 24112014
Op besjen	:	-

Underwerp

Right to Challenge

Foech ried/kolleezje:

Raad is bevoegd om kaders te stellen ten aanzien van het beleid op het gebied van burgerparticipatie. In dit geval wordt de burgerparticipatie concreet ingevuld door het voorstel om 'Right to Challenge' te introduceren in de gemeente Achtkarspelen.

Wy stelle jo foar te besluten om:

het college de opdracht te geven verder onderzoek te doen naar de introductie van 'Right to Challenge' in de gemeente Achtkarspelen.

Ynlieding

De aard, omvang en kwaliteit van publieke dienstverlening zijn in Nederland, en ook in Achtkarspelen, niet zelden onderwerp van discussie en debat: welke publieke diensten levert de overheid (nog) wel, welke juist niet, hoeveel mag dat kosten en met welk kwaliteitsniveau zijn we tevreden. Tegelijkertijd zien we de samenleving veranderen en de rol van de overheid verschuiven. Er wordt een groter beroep gedaan op de samenleving zelf en het begrip (burger)participatie is inmiddels verankerd geraakt in vrijwel elk coalitieakkoord. Ook in het coalitieakkoord van Achtkarspelen komt op verschillende terreinen naar voren dat er meer verantwoordelijkheid wordt gelegd bij de inwoners op bijvoorbeeld het gebied van zorg, duurzaamheid, groenonderhoud en het onderhouden van sportvoorzieningen.

Om een concrete invulling te geven aan deze toenemende rol van burgers in de samenleving is 'Right to Challenge' een instrument dat inwoners niet alleen een verantwoordelijkheid geeft maar tevens een recht.

Termen en kreten als meedoen, eigen initiatief en burgers betrekken stellen niets voor,

wanneer burgers geen vertrouwen, geen middelen en verantwoordelijkheid krijgen om hun steentje bij te dragen aan de leefbaarheid, het welzijn en de dienstverlening in hun buurt of dorp. Met burgers wél die middelen en verantwoordelijkheid te geven, heeft men in Engeland en Denemarken het zogeheten 'Right to Challenge' geïntroduceerd en wettelijk laten vastleggen.

Ried : 5 februari 2015
Punt : 1
Side : 2

Dit 'Right to Challenge' houdt in dat een groep burgers, of leden van bijvoorbeeld dorpsbelangen verenigingen of vrijwilligersorganisaties, die menen een publieke dienst zelf beter te kunnen organiseren, het recht heeft om de gemeente 'uit te dagen'.

Wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan, moet de gemeente de betreffende dienst (opnieuw) aanbesteden en burgers in de gelegenheid stellen zelf een offerte uit te brengen.

Blijken welzijn, financiering e.d. daarin inderdaad te zijn geborgd én verbeterd, dan moet de dienst worden overgedragen. Zo kunnen kleine, compacte diensten als duurzaamheidsinitiatieven, groenonderhoud, sportvelden onderhoud en buurtwerk, waarvan inwoners denken dat deze efficiënter en effectiever kunnen worden geregeld, door burgers zélf worden overgenomen.

Vanwege de eerder geschetste ontwikkelingen en het feit dat de kracht van een gemeente niet in het gemeentehuis maar in de gemeente zelf ligt zou het 'Right to Challenge' ook in Achtkarspelen een kans moeten krijgen. Niet alleen komen we met de invoering van het 'Right to Challenge' tegemoet aan de eisen en omstandigheden van de huidige politieke tijdgeest, maar ook en nog belangrijker: we geven ruim baan aan de deskundigheid, het enthousiasme en de creativiteit van de inwoners van onze prachtige gemeente Achtkarspelen.

'Right to Challenge' heeft raakvlakken met programma 1: samenleving waar 'burgerparticipatie' in is ondergebracht.

Te berikken effect

- Inwoners van de gemeente Achtkarspelen meer te betrekken bij het eigen dorp of buurt waardoor de burgerparticipatie toeneemt
- Inwoners een concreet instrument in handen te geven waarmee ze het recht en de verantwoordelijkheid krijgen zelf initiatieven te ontwikkelen en daardoor kunnen meedingen naar compacte publieke taken
- De onderlinge verbondenheid van de inwoners zal in eigen buurt en dorp toe gaan nemen doordat samen aan één doel gewerkt zal worden
- Het realiseren van een bezuiniging voor de gemeente Achtkarspelen doordat met dit bespaard kan worden op publieke taken
- Inwoners een positieve prikkel te bieden voor het zelf oppakken en nemen van initiatieven met als doel de eigen leefomgeving en samenleving te verbeteren doordat eventueel extra bespaard geld ten goede komt aan de eigen organisatie, dorp of vereniging
- Het toenemen van de kwaliteit van compacte publieke taken doordat betrokken inwoners zelf deze taken in kunnen vullen

Argumenten

1.1 Het voorstel past in het ingezette beleid

In het coalitieakkoord van de PvdA, FNP en het GBA wordt de nadruk al gelegd op initiatieven die zelf moeten worden genomen door de inwoners van Achtkarspelen. Zo wordt in het akkoord onder andere gesproken over een toenemende rol van inwoners op het gebied van sport, duurzaamheid, groenonderhoud en zorg.

1.2 Kracht van Achtkarspelen ligt in de dorpen en niet in het gemeentehuis

Inwoners zijn vaak bekender en meer betrokken bij hun eigen buurt of dorp dan 'beleidsmakers'. Helemaal in een gemeente als Achtkarspelen waar de onderlinge

Ried : 5 februari 2015
Punt : 1
Side : 3

samenhang in de meeste dorpen groot is, is er de bereidheid om te investeren in de eigen leefomgeving en samenleving. 'Right to Challenge' is een voorstel waarbij het initiatief komt te liggen bij de inwoners die van onderop actie kunnen ondernemen om publieke diensten zelf te gaan organiseren. Hierin ligt ook de kracht van onze gemeente niet van 'bovenaf' wordt bepaald wat efficiënt en effectief is maar van 'onderop' kan dat het best worden bekeken.

1.3 *Één instrument voor het vergroten van burgerparticipatie*

Op dit moment is er in Nederland en ook in Achtkarspelen een tendens dat de overheid steeds meer een beroep doet op burgerparticipatie. Dit gebeurt op vele verschillende terreinen zoals onder andere de zorg en de eigen leefomgeving. Het nadeel van deze versnippering van burgerparticipatie op verschillende terreinen is dat het voor de inwoners niet altijd duidelijk is wat zij nou concreet kunnen doen om optimaal te participeren in de samenleving. Met het 'Right to Challenge' krijgen de inwoners een concreet recht om mee te 'concurreren' in de aanbesteding van een publieke dienst waardoor ze dus niet alleen een instrument in handen krijgen maar ook de daarbij behorende verantwoordelijkheid.

1.4 *Geen woorden maar daden*

'Right to Challenge' is een concreet instrument wat op initiatief van burgers zelf kan worden ingezet om de gemeente uit te dagen op het gebied van publieke diensten. Hiermee wordt een concrete invulling gegeven aan woorden zoals participatiesamenleving, de kanteling en burgerparticipatie. Het is voor inwoners duidelijk wat ze moeten organiseren en kunnen doen om bij te dragen aan de roep van de overheid om soms in letterlijke zin de handschoen op te pakken.

1.5 *Een positieve prikkel daagt uit*

Wanneer de uitdagers (initiatiefnemers) een publieke taak toegewezen hebben gekregen doordat ze in het aanbestedingsproces aan hebben kunnen tonen dat ze dezelfde kwaliteit en tegen een vergelijkbare of lagere prijs een publieke dienst kunnen leveren kunnen de handen uit de mouwen. Mocht het zo zijn dat de uitdagers het presteren om deze publieke taak tegen een lager budget te realiseren dan waarvoor ze de taak aanvankelijk over hebben genomen blijft dat geld binnen de eigen organisatie van de initiatiefnemer. Op die manier krijgen de initiatiefnemers een positieve prikkel om binnen hun budget te blijven en als beloning komt het "extra" bespaart bedrag vrij om te besteden binnen de eigen organisatie, stichting, vereniging of dorp.

1.6 *'Right to Challenge' levert op meerdere manieren een voordeel op voor de gemeente*

Het 'Right to Challenge' principe levert financieel gezien een voordeel op voor de gemeente. Mocht een organisatie, vereniging of een dorpsbelang (de uitdagers) voldoen aan de gestelde eisen dan moet de gemeente deze uitdagers meenemen in het aanbestedingsproces. Wanneer de uitdagers vervolgens aan kunnen tonen dat ze de publieke dienst tegen dezelfde kwaliteit en een soortgelijke of lagere prijs uit kunnen voeren levert dat automatisch een besparing op voor de gemeente Achtkarspelen. Het mooie aan 'Right to Challenge' is dat het naast een financieel voordeel ook een sociale waarde heeft. Door 'Right to Challenge' te introduceren stimuleer je automatisch het eigen verantwoordelijkheidsgevoel van de inwoners en tegelijkertijd ook de onderlinge verbondenheid in een buurt of dorp. Door samen aan iets te werken investeer je dus in de cohesie van de gemeente en levert het

Ried : 5 februari 2015
Punt : 1
Side : 4

bovendien ook nog een financieel voordeel op voor de gemeente. Dit financiële voordeel moet overigens niet gezien worden als één van de doelen om 'Right to Challenge' te introduceren.

Kanttekenings

1.1 Het waarborgen van kwaliteit

Wanneer de gemeente na een aanbestedingsproces uiteindelijk besluit de publieke dienst te gunnen aan initiatiefnemers op basis van 'Right to Challenge' is er natuurlijk de vraag hoe de initiatiefnemers kunnen waarborgen dat ze betreffende dienst goed blijven uitvoeren.

In de praktijk zal het zo zijn dat er in overleg met de gemeente bepaalde doelen zullen worden gesteld waaraan de initiatiefnemers moeten voldoen. Vooraf zal dus ook kritisch gekeken moeten worden naar draagkracht en eventueel aanwezige kennis.

Natuurlijk staat 'Right to Challenge' niet garant voor het 100% slagen van initiatieven. Ook projecten van gemeenten mislukken soms maar dit voorstel gaat uit van vertrouwen in de eigen inwoners. De raad moet zich dus afvragen in hoeverre zij vertrouwen hebben in de eigen inwoners en zich vervolgens de vraag stellen of zij het risico accepteert dat niet alles voor 100% zal slagen.

1.2 In hoeverre zullen initiatiefnemers gebruik maken van 'Right to Challenge'

Een andere begrijpelijk vraag is de vraag of inwoners van de gemeente Achtkarspelen actief aan de slag zullen gaan met 'Right to Challenge'. Het mooie aan dit voorstel is dat het een recht is en dus geen plicht van bovenaf opgelegd. Mocht het zo zijn dat er dorpen of buurten zijn die aangeven tevreden te zijn met de manier waarop de publieke taken worden ingevuld dan is dat prima. Aan de andere kant biedt dit voorstel dorpen en buurten die niet tevreden zijn of er juist van overtuigd zijn de taak efficiënter en effectiever te kunnen uitvoeren de gemeente uit te dagen.

Finânsjes

In beginsel zullen er geen financiële middelen behoeven te worden vrijgemaakt. Wel zal er gekeken moeten worden naar de praktische kant en inrichting van de gemeente Achtkarspelen op dit voorstel. De ambtelijke dienst zal tijd moeten gaan besteden aan dit voorstel wat in indirect wel financiële gevolgen heeft.

Boargerpatisipaasje

Dit voorstel bestaat bij de gratie van burgerinitiatief. 'Right to Challenge' is een middel om de inwoners een duidelijk instrument in handen te geven waarmee ze actief aan de slag kunnen om de eigen leefomgeving en samenleving te verbeteren.

Buitenpost, 30 januari 2015

Namens de fractie van het CDA in de raad van de gemeente Achtkarspelen,

J. Spoelstra

Ried : 5 februari 2015
Punt : 1
Side : 5

Konsept riedsbeslút

De raad van de gemeente Achtkarspelen;

gelezen het voorstel van de CDA-fractie d.d. 23 januari 2015, punt nr.: 8;

Beslút:

het college opdracht te geven verder onderzoek te doen naar de mogelijkheden van de introductie van het "Right to Challenge" in de gemeente Achtkarspelen en daarover voor 1 mei 2015 aan de raad een voorstel te doen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Achtkarspelen van 12 februari 2014.

De griffier,

De voorzitter,

mr. R. van der Heide

G. Gerbrandy